

Kære KOVA-medlem

Referat fra møde i KOVA den 7. januar 2021

Mødeleder: Formand for Plan- og Miljøudvalget Martin Ravn

Referent: Ingeniør Gitte Bjørnholdt Brok og ingeniør Camilla Teglggaard Madsen

Velkomst og præsentation af KOVA medlemmer

Martin Ravn bød velkommen til mødet, som pga. Corona blev afholdt virtuelt over Microsoft Teams.

Efter velkomsten var der en præsentation af de nye medlemmer af KOVA, Hatting og Søvind Vandværker, som dog ikke var tilstede på mødet. Endvidere blev Maja Klaaborg Jensen fra VELAS og Kristian Løkke Kristensen fra Skovdyrkerforeningen Midt budt velkommen.

Plan- og Miljøudvalget skal på deres møde den 9. marts 2021 beslutte, om Forslaget til Brædstrup Indsatsplan skal sendes i offentlig høring. KOVA's tilbagemeldinger fra mødet i dag og eventuelle skriftlige bemærkninger vil blive medtaget til udvalget.

På mødet deltog 8 ud af 19 inviterede parter – Hatting Vandværk, Søvind Vandværk, Torsted Vandværk, Vedslet Vandværk, Styrelsen for Patientsikkerhed, Miljøstyrelsen (Grundvand), LandboMidtØst, Dansk Industri, Dansk Brøndejerforening, Naturstyrelsen og DN var ikke repræsenteret. Se vedlagte deltagerliste.

Præsentation af udkast til Brædstrup Indsatsplan

Efter en kort præsentation af udkast til Brædstrup Indsatsplan ved Gitte Bjørnholdt Brok og Camilla Teglggaard Madsen var der mulighed for kommentering og spørgsmål til forslaget.

Analyseresultater

Nim Vandværk spurgte ind til, hvad dokumentationen var for, at fundet af 0,02 µg/l desisopropylatrazin i Brædstrup Vandværks boring, DGU nr. 97.471, var en fejlanalyse. Nim Vandværk gjorde opmærksom på, at det kan være problematisk, hvis kommunen omtaler et analyseresultat som en fejlanalyse, idet kommunen derved siger, at analyselaboratoriet har begået en fejl. Analyselaboratorierne er akkrediterede til at foretage de enkelte analyser og hvis kommunen vurderer, at analyseresultatet er fejlagtigt, svarer det til at sige, at laboratoriet ikke har gjort deres arbejde korrekt. Laboratoriet risikerer at blive sagsøgt.

Horsens Kommune forklarede, at grunden til, at det vurderes at være en fejlanalyse, er, at desisopropylatrazin ikke blev fundet i en omprøve foretaget umiddelbart efter og heller ikke i efterfølgende analyser. Horsens Kommune

oplyste, at kommunen tager Nim Vandværks bemærkning til efterretning om at omformulere teksten, så ordet "fejlanalyse" ikke anvendes.

Grundvandskvalitet

VELAS bemærkede, at det er positivt, at der kun er gjort fund af et godkendt pesticid i området, bentazon. Det viser, at pesticidgodkendelsesordningen virker. VELAS ville gerne vide, hvilken boring der var tale om. Horsens Kommune fortalte, at der er tale om en af Brædstrup Vandværks korte boringer. Boringen er ikke længere i brug og er filtersat i det øverste grundvandsmagasin.

Dyrkningsaftaler - nitratudvaskningsberegninger

VELAS bemærkede, at det er vigtigt at lave en cost-benefit vurdering ved behov for beskyttelsestiltag ift. Landbrugsdriften, fx kan tiltag i forhold til landbrugsdriften være mere bekostelige end at lave tiltag på værket. Vandværket kan fx arbejde med deres pumpestrategi eller vælge at etablere boringer i et dybereliggende grundvandsmagasin.

Horsens Kommune bemærkede, at netop vandværkernes pumpestrategi har været drøftet med vandværkerne. Det er kommunens vurdering, at vandværkerne allerede har fokus på dette og netop har indrettet deres pumpestrategi efter, at den skal være så skånsom som muligt. Der er kun 2 af vandværkerne (Hårup og Voervadsbro), som ikke har en rentvandsbeholder, hvilket gør, at vandværkerne ikke kan indvinde jævnt henover døgnnet, men må pumpe fra boringerne, når der er forbrug på ledningsnettet.

Kommunen bemærkede endvidere, at grundvandsbeskyttelsen altid vil foregå indefra og ud, altså først inde omkring boringen og herfra arbejder man sig ud i indvindingsoplandet. Det vil sige, at hvis der er forhold omkring fx boringen, som kan medføre en forringet grundvandskvalitet, så vil der i første omgang skulle rettes op på det.

Martin Ravn bemærkede, at det er ved en fælles indsats, at vi opnår den bedste beskyttelse af vores grundvand.

VELAS gjorde opmærksom på, at der kan være stor forskel på nitratudvaskningsberegninger og de faktiske målte nitratudvaskningsniveauer. Man ved ikke præcist, hvor stor reduktion der foregår i jordlagene mellem rodzonen og grundvandsmagasinet og tager kommunens nitratudvaskningsberegning højde for, at noget af kvælstofoverskuddet ender i dræneene?

Horsens Kommune svarede, at inden en beslutning om, hvorvidt der skal gennemføres dyrkningsrestriktioner eller ej, er der flere forhold, der skal vurderes. Det er heller ikke alene nitratudvaskningen fra rodzonen, som afgør, om der skal være dyrkningsrestriktioner. Indledningsvist vil kommunen altid få kvalificeret nitratudvaskningsberegningerne ved, at der fx indhentes eksakte høstudbytter hos de berørte landmænd. Beregningerne i Conterras CTZoom er foretaget ved brug af normtal for udbytter og mange landmænd præsterer bedre end normtallene. Det vil vi naturligvis tage højde for. Beregningerne i CTZoom tager ikke direkte højde for, at dele af kvælstofoverskuddet havner i markdræneene og dermed i overfladevandet. Horsens Kommune er ikke fuldstændig låst i forhold til, hvilket beregningsværktøj der kan bruges i den endelige vurdering, men CTZoom er lige nu udgangspunktet.

VELAS spurgte ind til, hvad kommunen mener med en "uhensigtsmæssig udvikling i vandkvaliteten".

Horsens Kommune svarede, at en uhensigtsmæssig udvikling kan være, hvis der fx tegner sig et billede af, at sulfatindholdet er stigende og/eller niveauet er forhøjet i forhold til det naturlige baggrundsniveau, idet et stigende sulfatindhold kan indikere, at et nitratgennembrud kan være forestående. Et nitratgennembrud i en vandværksboring vurderes også som en uhensigtsmæssig udvikling, idet kommunens overordnede målsætning er, at kommunens drikkevand skal baseres på grundvand uden indhold af nitrat.

VELAS spurgte til, om kommunen har udarbejdet en trinmodel for, hvordan en evt. nitratindsats gennemføres, herunder fx hvilke koncentrationer der skal være i grundvandet før, der igangsættes en indsats. Trinmodellen kan være med til at sikre, at vurderingen af behovet for en indsats bliver ensartet fra sag til sag.

Horsens Kommune svarede, at kommunen ikke har udarbejdet en trinmodel pt. og det også vurderes at være vanskeligt at putte en praksis for området i faste kasser. Horsens Kommune er naturligvis opmærksom på, at en vurdering af behovet for en indsats skal være så objektiv som mulig og ikke afhænge af, hvilken sagsbehandler der foretager vurderingen. Kommunen er dog ikke afvisende overfor, at kommunen over tid vil kigge nærmere på en trinmodel.

Martin Ravn bemærkede, at teknologiudviklingen forhåbentlig gør, at vi i fremtiden kommer til at mindske risikoen på vores grundvand ved fx intelligent gødsning og sprøjtning.

BNBO

VELAS spurgte til, hvor langt kommunen er med BNBO opgaven og om kommunens risikovurdering af BNBO'erne foretages løbende i takt med at indsatsplanerne færdiggøres eller om kommunen foretager dem alle på en gang.

Horsens Kommune svarede, at kommunen jf. lovgivningen er forpligtet til at have gennemført risikovurderingen af BNBO'erne inden udgangen af 2022 og hvor det er nødvendigt, skal kommunen også arbejde med, at der indgås frivillige dyrkningsaftaler omkring brugen af sprøjtemidler. Idet kommunen først er færdig med at udarbejde den sidste indsatsplan i 2024, kan vi ikke vælge den strategi. Kommunen foretager derfor en risikovurdering af samtlige ca. 100 vandværksboringer i løbet af 2021.

VELAS spurgte ind til, om kommunen har overblik over, hvor mange BNBO'er som vil udløse behov for dyrkningsrestriktioner og hvor store BNBO'erne er i Brædstrup området.

Horsens Kommune svarede, at kommunen på nuværende tidspunkt ikke har overblik over, hvor mange af BNBO'erne, som vil udløse restriktioner, men at der helt sikkert bliver behov for restriktioner - fx er det svært at forestille sig, at der ikke bliver restriktioner ved Voervadsbro Vandværks BNBO'er, hvor grundvandsressourcen er meget sårbar og der er en juletræsplantage indenfor BNBO. BNBO'erne i Brædstrupområdet er generelt små - mange er under 0,5 ha og de større fx omkring Brædstrup Vandværks boringer er op til 6,5 ha. pr. BNBO.

VELAS kommenterede på, at kommunen i indsatsplanen har anført, at en dyrkningsrestriktion i forhold til brug af sprøjtemidler indenfor BNBO koster omkring 50.000 kr./ha. VELAS gjorde i den forbindelse opmærksom på, at det er vigtigt ikke at ligge sig fast på et erstatningsniveau, idet taksationskommissionen i en sag netop har opgjort erstatningen for dyrkningsrestriktioner indenfor BNBO til 90.000 kr./ha.

Horsens Kommune svarede, at kommunen er bekendt med den konkrete sag og at de i indsatsplanen anførte priser alene skal ses som vejledende.

Oplysningskampagner

VELAS roste kommunen for, at der i indsatsplanen er fokus på at lave oplysningskampagner omkring vigtigheden af grundvandsbeskyttelse. VELAS gjorde opmærksom på, at de har forskelligt oplysningsmateriale liggende, som de gerne stiller til rådighed for kommunen.

Horsens Kommune takkede og har noteret sig tilbuddet fra VELAS.

Generelt

VELAS roste kommunen for en god gennemgang af indsatsplanen og for at have lavet en detaljeret gennearbejdet indsatsplan.

Orientering om status og tidsplan for kommunens indsatsplaner og afrunding af mødet

Den videre proces ift. Brædstrup Indsatsplan

Efter en række gode spørgsmål til udkastet til Brædstrup Indsatsplan oplyste kommunen, at KOVA har mulighed for at fremsende skriftlige bemærkninger til udkastet til Brædstrup Indsatsplan inden den 21. januar 2021.

Kommunen orienterede herefter om den videre proces med offentliggørelse og politisk behandling af Brædstrup Indsatsplan. Forslaget til Brædstrup Indsatsplan forventes forelagt Plan og Miljøudvalget den 9. marts 2021 og umiddelbart herefter sendes forslaget i 12 ugers offentlige høring frem til omkring sommerferien. I den offentlige høring har medlemmerne i KOVA igen mulighed for at indsende et skriftligt høringssvar.

Efter den offentlige høring skal den endelige indsatsplan vedtages, først i Plan- og Miljøudvalget, herefter i Økonomi- og Erhvervsudvalget og til sidst i Byrådet. Brædstrup Indsatsplan forventes vedtaget i løbet af efteråret 2021.

Nim Indsatsplan

Horsens Kommune gav en kort status på Nim Indsatsplan, som KOVA drøftede på sit møde den 10. oktober 2019. Nim Indsatsplan blev endeligt vedtaget af Byrådet den 25. maj 2020. I forhold til implementeringen af Nim Indsatsplan har kommunen i år fokus på indsatsen med sløjfning af brønde og borer samt at få afklaret grundvandsforholdene omkring boring, DGU nr. 106.651, beliggende indenfor Lund Vandværks indvindingsopland.

Tidsplan for kommunens kommende indsatsplaner

Horsens Kommune præsenterede tidsplanen for de kommende indsatsplaner og fortalte, at der i 2021 ikke bliver taget fat på en ny indsatsplan. Baggrunden herfor er, at Miljøstyrelsen er i gang med at revidere deres grundvandskortlægning i Rugballegård OSD'et, som først forventes afsluttet sidst på året 2021. Horsens Kommune udarbejder til gengæld 2 indsatsplaner i 2022 – Rugballegård og Endelave Indsatsplaner. I 2021 prioriterer Horsens Kommune at gennemføre den lovpligtige risikovurdering af vandværkernes BNBO-områder.

Indsatsplanen for Hovedgård OSD'et forventes udarbejdet i 2023. Staten har varslet en revision af grundvandskortlægningen af Hovedgård OSD'et, men arbejdet er pt. ikke påbegyndt. Horsens Kommune håber, at kortlægningen ligger klar til 2023.

Indsatsplanen for vandværkerne udenfor OSD forventes udarbejdet i 2024.

Næste møde i KOVA forventes afholdt i sidste halvdel af 2022, hvor forslag til Rugballegård og Endelave Indsatsplaner præsenteres.

Martin Ravn rundede af og takkede for et godt møde.